

The poster features a close-up of a woman's face, which is partially obscured by a shattered glass effect. The background shows a classical building with columns and a traffic light. The text is in a serif font, with the author's name at the top and the title in large letters at the bottom.

ELISA HOVEN

HRANICE SPRAVEDLNOSTI

STAČÍ MÁLO, ABY SE Z ČLOVĚKA STAL VRAH

KIO KAN

Copyright © 2025 by Elisa Hoven
Translation © Pavel Dufek, 2025
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z německého originálu DUNKLE MOMENTE
vydaného v roce 2025
nakladatelstvím S. Fischer Verlag GmbH, Frankfurt am
Main
přeložil Pavel Dufek
Redakční úprava Lukáš Foldyna
Grafická úprava obálky Emil Křižka
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokán, 2025
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7695-568-4

PROLOG

Dopis vážil jen pár gramů, a přesto mě tížil v ruce. Navelek se nelišil od všech účtů, nabídek a blahopřání, které jsem v průběhu let odeslala. Nicméně byl jiný. Měl ukončit jedno z nejdůležitějších období mého života.

Září bylo neobyčejně teplé. Stála jsem ve své pracovně a koukala oknem do zahrady. Slunečnice, které jsem na jaře vysela, již odkvetly a těžké hlavy skláněly k zemi. Listy ztratily barvu; najednou byly bledě žluté. Ráno jsem měla v plánu staré rostliny vyrvat z půdy a vyhodit na kompost.

Ve stínu magnolie seděl Peter a četl knihu. Konečky prstů jsem se dotkla okenní tabule. Jestli se ke mně vzápětí otočí, dopis roztrhám, a když ne, vydám se na cestu. Nevzhlédl. Ještě chvilinku jsem počkala a pak se odvrátila.

Paprsky odpoledního slunce dopadaly oknem na můj psací stůl a bílou obálku. Ještě jednou jsem ji zkontrolovala. Byla řádně ofrankovaná, adresa advokátní komory dobře čitelná. Za několik dní referent psaní otevře a přečte si, že obhájkyň ve věcech trestních Eva Herbergenová po víc než třiceti letech advokátní praxe končí. Nejspíš svaští čelo, potom dopis uloží a můj případ uzavře.

Očima jsem bloudila po místnosti. V přihrádkách byly srovnané pořadače. Zdály se seřazené nahodile, ale panoval v nich pevný pořádek. I se zavázanýma očima bych dokázala vytáhnout libovolný spis. Jeden šanon ležel na zemi. Zvedla jsem ho a vrátila do regálu. Přejela jsem po něm prsty. V tenkých deskách se ukrývaly příhody lidí a jejich

nejtemnější hodiny. Někteří z nich byli vinni, jiní nevinní, ale většina tak i tak.

Posadila jsem se za psací stůl a vypnula počítač. Tohle zářijové sobotní ráno jsem něco odčinila, napravila závažnou chybu. Nyní bylo načase hodit za hlavu mnoho chmurných chvil z posledních let. Za hodinu se dostaví listonoš a vybere poštovní schránku. Slunce se schovalo za mraky a v pracovně se setmělo.

PRVNÍ PŘÍPAD: SEBEOBRANA

Říjen 2021

Adrian se potí. Vlhké ruce si otírá o džíny a snaží se regulovat dýchání. Čtyři vteřiny se nadechovat, sedm sekund zadržovat dech a pak osm vteřin vydechovat. Tak mu to vysvětloval bratr Bogdan. Ten je o pět let starší, přivedl ho z Rumunska do Německa a vštěpoval mu, co musí člověk vědět. Ve Videle, kde žijí rodiče, nesehnali práci a nečekala je žádná budoucnost. Tady to je lepší, i když se bratři musejí dělit o pokoj v sociálním bytě. V létě Adrian pomáhá na polích, ale nyní je po žních a začíná jiné období.

Už dobrou hodinu čeká v úkrytu, venku je skoro tma. Vila je obrovská, u vchodu sloupy, na zahradě bazén. A ještě ke všemu to špatné německé počasí. Adrian kroučí hlavou. Kdyby měl dost peněz, investoval by je do aut, nejméně do čtyř. A rozhodně by mezi nimi nechybělo lamborghini. Mrkne na hodinky: ten stařec už měl být dávno zpátky. Adrian to nedělá poprvé, a přesto se neubrání pocení. Jednou ho policie přistihla, vzala si osobní údaje a nechala ho jít. Musí počítat. Už je to bezmála půl roku, a od soudu nic nepřišlo.

Teď zaslechne nějaký hluk. Jako pneumatiky po šterku. Blíží se auto. Znova si sahá na kapsu u bundy, aby se ujistil, že je nůž na svém místě. Z vozidla těžkopádně vystupuje starší muž, opírá se o vycházkovou hůl a druhou rukou bere ze zadního sedadla aktovku. Bogdan Adriana neupozornil,

že je ten člověk vetchý; jinak by si mohl nůž ušetřit. Stařec zavírá dveře a dává si aktovku do podpaží. Adrian bedlivě pozoruje každý jeho pohyb a přes hlavu si přetahuje lyžařskou kuklu. Muž dochází k domovním dveřím a strká klíč do zámku. Ještě ne, Adrian musí mít strpení. Dveře se otvírají a stařec překračuje práh do chodby. Teď je vhodný okamžik. Adrian vyskakuje z křoví, v mžiku je u muže, cpe ho dovnitř a zavírá dveře.

Stařík leží na zemi a brašnou si chrání tělo. Ze saka mu vypadává telefon a Adrian ho odkopává pod polici. V očích přepadeného rozpoznává strach a nebere na něj ohled. Je na něj zvyklý, patří k věci. Pokaždé to probíhá rychle, protože má naspěch. Ale v mužově pohledu se zračí ještě něco, a to se mu nelíbí: opovržení.

Adrian vytahuje z kapsy nůž a drží ho starci před obličejem. Nyní čte z očí už jen strach. Co by se ho dědek odvažoval soudit? Vždyť o něm nic neví. O jeho životě ve Videle, kde lidé nežijí ve vilách s bazénem. Jeden má vilu, druhý kudlu. To rozhodla náhoda, nebo osud – jak chcete –, ale ne Adrian.

„Dej sem klíč od trezoru! Dělej!“ Nacvičené věty odříkává bezchybně. Přízvuk cizince nedovede zakrýt, ale to nic. Žádný Němec ho nedokáže zařadit k některé národnosti. Málokdo z nich ví, že podobně jako italština zní právě rumunština.

Nůž se nemíjí účinkem. Muž přikyvuje a drmolí cosi, čemu Adrian nerozumí.

„No tak, honem!“ Pomáhá starci na nohy a ten ukazuje ke vchodu na skříňku na klíče. Adrian ho k ní táhne, a protože se muž loudá, Adrian ho musí pevně podpírat a vléct za ruku. Stařík se chvěje a ukazuje na klíček úplně v zadním

rohu. Adrian ho udeří do nadbřišku, muž se kácí k zemi a nehýbá se. Ať si tam leží, dokud Adrian nebude hotov.

„Stačí ceknout, a jsi mrtvý.“ Hůl hází Adrian dolů po schodech do sklepa.

Trezor má být nahoře v ložnici. Všechno mu přesně popsala Mirela. To je Bogdanova holka. U starce uklízí, pochopitelně načerno, a nedostává od něj ani minimální mzdu. Trochu se po domě rozhlížela. Spousta starého harampádí, váz, obrazů, ale pak objevila v šatní skříni trezor. Pokud všechno klapne, její podíl činí dvacet procent. Je to fér, koneckonců veškerou práci odvede Adrian. Stoupá po schodech do prvního patra. Podlaha v ložnici je pokrytá červeným kobercem, nad postelí visí zrcadlo. Těžko si představit, že se v téhle posteli ještě něco odehrává, ale za peníze se dá pořídit cokoli. Adrian otvírá šatník a odhruje oblečení ke straně. Všechno je tak, jak popsala. Že by nějaký lomoz? Adrian se na moment zarazí a naslouchá. Určitě nějaký klam, nic to nebylo. Zastrčí klíček do zámku trezoru a marně se jím snaží otočit. Nepasuje. Dědek ho oblafl. Rychlými kroky se Adrian vrací po schodech dolů. Některý z ostatních klíčů bude ten pravý, to je jasné. Jenomže chodba je prázdná. Adrian se rozhlíží. Daleko se ten kripl odplazit nemohl. Vtom se však vynoří ve dveřích do obývacího pokoje, vrávorá, ale Adrian ihned postřehne, co drží v ruce: dlouhou a úzkou pušku, takovou, jaká se používá při lovu. A míří jí přímo na něj. Chlapec zvedá ruce a zvolna couvá ke vchodu.

„Stůj!“ zvolá muž hlasem chvějícím se zlostí. Adrian cítí v zádech kliku. „Já odcházím.“ Hlavně aby dědek neztratil nervy. Mladík opatrně sahá jednou rukou po klice, a přitom muže nespouští z očí. Ten před ním stojí a míří na něj puškou. Adrian pomalu otvírá dveře a krůček po krůčku vychází ven. Vzápětí se obrátí a chce se dát na útěk, ale

vtom se ozve třesnutí a následuje pronikavá bolest v zádech, nic víc. Pokouší se běžet, avšak nohy jej neposlouchají a hrouť se na šterk. Nůž mu vypadává z bundy a on není s to ho uchopit.

Ten kmet na něj vystřelil. Pocit v těle je nový. Jako by v něm vznikla černá díra. Adrianovi rázem dochází, co se děje. Umírá. Sám, v předzahrádce cizího chlapa. Myslí na matku. Stála při něm ve všech důležitých životních okamžicích: první den ve škole, když začínal hrát fotbal, při operaci zubů, které se tolik bál. Jak to, že s ním není zrovna teď? Jen s vypětím sil drží oči otevřené a vidí, jak se k němu stařec blíží. Co když ještě není pozdě? Třeba to je lékař a zachrání ho. Poslední, co cítí, je kopanec do břicha. Ne moc silný, ale stačí to. Vzápětí Adrian upadá do bezvědomí.

Noviny

Únor 2022

Hotel byl jedna hrůza. Seděla jsem u bazénu na bílé plastové židli, všechna lehátka byla obsazena, polovina z nich lidmi, druhá půlka ručníky, které byly tak seprané a vyšisované od slunce, že ztrácely barvu. Snídaně formou bufetu ještě neskončila, a přitom zaměstnanci již chystali oběd, následně se podává káva a dezert, potom večeře – opět formou bufetu – a nakonec půlnoční svačinka. Kdo chtěl, mohl se v hotelu Maspalomas Royal najíst v kteroukoli denní hodinu. A popíjet. Včera večer jsem se marně pokoušela objednat si martini. Místo toho mě odkázali na nápojový automat na mince, ale před ním se už táhla dlouhá fronta. Stisknutím tlačítka jste si mohli dopřát koktejly Piña Colada, Sex on the Beach nebo Caipirinha. I tohle ráno první hosté

drželi průsvitné plastové kelímky pod kohoutkem. Na mě toho bylo všeho moc – až příliš alkoholu, jídla i lidí.

Peter se posadil vedle mě a listoval v hotelovém programu. Ráno hromadné cvičení formou tance, odpoledne volejbal nebo bingo a večer dětská diskotéka a taneční představení. Ale nemohli jsme si stěžovat. Když nám staří přátelé ze studií Sigrid a Gerd Schöllerovi navrhli společnou dovolenou na ostrově Gran Canaria, nechali jsme plánování na nich. Peter byl na univerzitě zavalený seminárními pracemi a já se musela v kanceláři starat o jednoho významného mandanta. Proto jsme vzali zavděk tím, že se rezervace a programu ujmou Schöllerovi. Jeli tam už potřetí, počasí nemohlo být lepší, o všechno bylo postaráno – co víc si přát?

Reprodukováná hudba v rychlém rytmu řvala hlasitě. Do zpátečního letu nám zbývalo ještě sedm dní a šest hodin. Můj muž vytušil, nač myslím, a stiskl mi ruku.

„Jestli tě to utěší, něco jsem ti přinesl.“ Sáhl do plážové tašky a vytáhl z ní dvojce německé noviny. Byly z předešlého dne, ale i tak mě potěšily.

Internetové vydání jsem si četla v mobilu, ale manželovi jsem slíbila, že chytrý telefon zamкну do sejfu a budu používat jen v naléhavých případech. V den svých šedesátin, v říjnu přede dvěma lety, jsem si předsevzala, že se budu v kanceláři šetřit a mladému kolegovi přenechám větší díl zodpovědnosti. Ale pořád ještě mi bylo zatěžko se s prací loučit. Nedokázala jsem odeslat dopis, aniž jsem ho předtím překontrolovala, a všechny termíny v soukromém kalendáři jsem dál překládala na později.

„Tvoje kancelář se teď jmenuje Herbergenová a spol., tak se podle toho chovej,“ připomínal mi Peter, kdykoli jsem u večere honem ještě přeformulovávala po některém kolegovi písemnost. V posledních týdnech jsem ustavičně visela na telefonu. Kanceláři se dařilo, takže bylo pořád

co dělat. Potřebujeme odpočinek. A tak jsem se podvolila a mobil zůstal v trezoru.

Listovala jsem novinami a kladla si otázku, jak dlouho vůbec ještě budou v tištěné podobě existovat. Patrně se brzy už nevyplatí. Většina lidí je čte raději v mobilu a zřejmě je jen otázka času, kdy bude tisk z ekologických důvodů zrušen. Lidé tím o hodně přijdou, tím jsem si jistá. Asi to říkám proto, že stárnu a po určitých věcech se mi stýská. Ale až tištěné noviny zmizí, budeme číst už jen to, co si záměrně vyhledáme. Nebudeme už listovat a náhodně narážet na fejetony a recenze, které nás přimějí si koupit novou oblíbenou knihu, nebo vyrazit na politickou satiru, jež nám ukáže zcela nový pohled na věc.

Zrovna tak by zůstal bez povšimnutí článek, který jsem si právě četla u bazénu v hotelu Maspalomas Royal. Byla čirá náhoda, že mi Peter ve španělském hotelu noviny přinesl a že jsem během jednotvárné dovolené našla klid, abych si je prohlédla od začátku do konce. Jinak by se nestalo nic, co se událo v následujících týdnech.

Sebeobrana

Milionář osvobozen. Jednalo se o sebeobranu.

Krátký text v rubrice „Pel-mel“ na poslední straně novin:

Důchodce z Hundsmühlenu obžalovaný před okresním soudem v Oldenburgu nemusí kvůli zabítí prechajícího lupiče střelnou zbraní do vězení. Soudci zprostili miliónáře obžaloby. Jednal totiž v sebeobraně, sdělil mluvčí soudu.

V říjnu ve večerních hodinách vnikl do domu Hanse K. jistý Adrian S. Penzistu ohrožoval nožem a zbil. Rumun, již dříve přistížený při vloupání, hledal v domě cennosti.

Zdatnému důchodci se mezitím podařilo vstát a vzít si loveckou pušku. Když se sedmnáctiletý lupič chystal uprchnout s obrazem v hodnotě několika set tisíc eur, Hans K. jej vyzval, aby se zastavil. Adrian S. však nereagoval a Hans K. vystřelil. Soudci posoudili čin jako jednání v sebeobraně. „Člověk má právo svůj majetek chránit,“ prohlásil obhájce Hanse K. na dotaz našeho listu. „V nouzi i násilím.“

Článek jsem si přečetla ještě jednou. Hans K., milionář z nedalekého Oldenburgu, spáchal čin v říjnu. Vzpomínala jsem, kdy mi volal. Bylo to večer, už za tmy, v říjnu. Hans Kleebach byl mým mandantem přede dvěma lety, kvůli krácení daní. Jednalo se o mezní případ a dosáhli jsme zproštění obžaloby. Tehdy žil v Berlíně, ale měla jsem za to, že stejně jako já pochází z Dolního Saska. Možná se tam vrátil.

Nebyl nijak příjemný, rád se holedbal majetkem, mluvil hlasitě a hodně o penězích, autech a lovu. Zamlada ho v USA málem zabilo auto, tak tak přežil, ale od té doby potřeboval hůl. Dvacetiletý řidič červeného kabrioletu byl tenkrát pod vlivem drog. Jeho otec byl zámožný podnikatel a nabídl Kleebachovi milion dolarů – nepředstavitelné odškodné. Kleebach peníze přijal a upustil od žaloby. Jako novopečený milionář se vrátil do Německa, šikovně investoval do počítačové firmy a později do nemovitostí a za několik let se jeho jmění víc než zdesetinásobilo.

Onehdy mi zavolal, zrovna když jsme dovečeřeli. „Dobrý večer, paní Herbergenová! Doufám, že jste v pořádku.“ Jak se zdálo, byl v nejlepším rozpoložení a zjevně mu nebylo hloupé, že mi telefonuje po osmé večer. „Právě sedím s vnučkou Emilií. Ona studuje právo a dumáme tady nad seminární prací. Trestní právo. Napadlo mě, že bude

nejrychlejší, když se s vámi poradíme. Za konzultaci mi pak vystavíte účet.“

Dodnes si pamatuji, co jsem si v tu chvíli pomyslela: milionáři se domnívají, že si mohou dovolit všechno. A bohužel mají většinou pravdu. I já jsem si hned sedla s telefonem v ruce k pracovnímu stolu. „Tak spustíte – tedy pokud si ze mě nestřílíte.“

Kleebach se zasmál. „Přesně o to jde. Nejdřív docela jednoduše: Člověk zastřelí lupiče na útěku. Smí se to?“

Ačkoli to u mandantů vyvolává mrzutost, na mnoho právnických otázek nelze odpovědět jasně „ano“ nebo „ne“. Kleebachovi jsem nejprve vysvětlila právo zadržet jinou osobu. Když někdo někoho přistihne při páchání trestného činu, smí ho zadržet, ale nikoli zabít. Kleebacha jsem tím podle všeho neuspokojila. „Takže si musí nechat líbit, že se k němu někdo vloupal?“

Bylo mi jasné, že někdo jako Kleebach se s takovým výsledkem neztotožní. „Přirozeně existuje ještě právo na sebeobranu. Je-li ohrožen soukromý majetek, člověk ho má právo bránit. To ovšem předpokládá, že útok ještě trvá. Vaše vnučka musí zjistit, zda si lupič něco odnesl.“

Kleebach si patrně dělal poznámky.

„Pokud ano, protiprávní útok na majetek by se dal ospravedlnit. Tím však ještě nejsme hotovi. Výstřel na zloděje musel být nevyhnutelný.“

I v nezbytné sebeobraně se smějí k ukončení útoku použít pouze nejmírnější prostředky. Jestliže někdo někoho srazí pěstí na zem, napadený ho nesmí zastřelit. „U střelných zbraní platí: Je-li to časově možné, je nutné použitím zbraně nejdříve pohrozit, například varovným výstřelem do vzduchu, a potom vystřelit na nohy. Tím lze zloděje také zadržet. Nesmí tedy jít o cílenou smrtelnou ránu.“

„Ale takovou střelou můžete minout,“ namítl Kleebach.

„Samozřejmě. Stačí, že se přepadený pokusil mířit na nohy. Ale to všechno musí být uvedeno v okolnostech seminární práce.“

Kleebach se na moment odmlčel, odložil sluchátko stranou, slyšela jsem, jak hovoří, pravděpodobně má slova tlumočil vnučce. „Ještě se musí brát zřetel na jednu věc,“ upozornila jsem jej, když opět uchopil sluchátko. „Sebeobrana sice nemusí být zásadně přiměřená, ale při nápadném nepoměru mezi útokem a obranou může být právo na sebeobranu přesto zamítnuto. Soudy to ještě definitivně nerozhodly; vaše vnučka to musí prodiskutovat.“

Kleebach vyzvídá: „Kdy takový nepoměr nastává? Máte pro to nějaký příklad?“

„Jestliže zloděj prchá se stovkou eur, vyvstane otázka, zda je střelba na místě.“

„A u větší kořisti by tomu bylo jinak?“

„Ano. Není to tak, že by se dalo říct: Život za peníze. To je vždycky evidentní nepoměr. Člověk si nemusí nechat líbit značnou újmu na majetku. Jak se říká, právo nemusí ustupovat bezpráví. Takže když pachatel prchá s cennou věcí z období dynastie Ming, omezení práva na sebeobranu nelze uznat.“

Slyšela jsem, jak Kleebach něco čmárá na papír.

„Děkuji, milá paní Herbergenová. Moc jste nám pomohla. Byla byste tak laskava a zaslala mi účet e-mailem? Adresu vám pošlu.“

Ještě jsem Emilii popřála hodně štěstí se seminární prací. Mohla by ho potřebovat. To, co jsem Kleebachovi a jeho vnučce vysvětlila, byly základní vědomosti z prvního semestru. Nechala jsem sekretářku vystavit řádný účet s příplatkem za večer a přestala na Hanse Kleebacha myslet. Až do dne, kdy jsem si přečetla zprávu o milionáři z Hundsmühlenu.

Pátrání

Noviny jsem upustila. Zproštění obžaloby na základě sebeobran. Ne, znělo to nepravděpodobně. Hans bylo v naší generaci jedno z nejčastějších rodných jmen a nevybavovala jsem si nic víc než mlhavou vzpomínku, že nějaký Hans Kleebach pochází z blízkosti Oldenburgu.

S Peterem jsme chvíli plavali, ale brzy nás z bazénu vyhnal kurz akvagymnastiky. Šla jsem se nahoru do pokoje převléknout. Sotva jsem otevřela šatní skříň, zrak mi spočinul na sejf. Podívala jsem se na hodinky. Bylo krátce před jedenáctou, k tomu časový posun o hodinu, takže v německých úřadech ještě neměli polední přestávku. Otevřela jsem trezor a zapnula telefon. Třicet pět e-mailů, dvaadvacet zpráv ve WhatsAppu. Nutila jsem se je nebrat na vědomí. Místo toho jsem vyhledala telefonní číslo oldenburské prokuratury. Asi to nebyl ten „můj“ Kleebach, ale chtěla jsem mít jistotu. Na opačném konci se ohlásila ústředna. Požádala jsem, aby mě přepojila na oddělení závažných deliktů.

„Oč jde?“ zaznělo poněkud neochotně, když jsem vylíčila svou prosbu. „To se musíte obrátit na tiskový odbor. Pokud s případem nemáte nic společného, tak vás přepojit nemohu.“

Dál jsem se chovala vlídně a nechala se spojit s tiskovým oddělením, ale nikdo to nezvedal. Když jsem zavolala na ústřednu znova, bylo obsazeno. Vtom jsem zaslechla vrznutí pokojových dveří. Kratičký okamžik jsem zvažovala, že bych mobil honem strčila zpátky do sejfu.

„Čteš si potají mejly?“ uhodil na mě Peter, ale neusmál se.

„Ne, potřebovala jsem něco rychle vyřídit.“

„Evo, přece jsme o tom mluvili. To, co se tenkrát stalo, bylo hrozné. Ale to už je skoro dvacet let. Všechno nemůžeš mít pod palcem.“

Věděla jsem, že má pravdu. Byli jsme na dovolené a ten případ se mě netýkal. Mobil jsem položila a Petera políbila.

„Dobře, dobře.“ Konečně se usmál. „Ale pospěš si, musíme na tenis. Gerd a Sigrid už čekají.“

Hráli jsme, dokud nás z placu nevyhnalo polední slunce. Sport mi dělal dobře. Během zápasu jsem neměla čas na závažné myšlenky a teď, i když celá propocená a vyždímaná z energie, jsem se cítila uvolněně. Rozhodla jsem se, že nebudu dál pátrat. Příští dva dny jsem na přepadeného důchodce ani nepomyslela. S Peterem jsme podnikali výlety a zříkali se večeri, což naši známí nechápali, a místo toho jsme chodili do malých restaurací u moře.

V pátek odpoledne přinesl Gerd k posezení u kávy noviny. Takové, které bych jinak nevzala do ruky, ale v hotelu se jiné německé nevyskytovaly. Přinutila jsem se nejprve pročíst politickou rubriku a potom jsem spěšně vyhledala „Pel-mel“. A skutečně jsem tam našla další článek o Hansi K.

Spravedlnost zvítězila. Hans K., který byl v říjnu surově přepaden ve vlastním domě, se už nemusí obávat trestu. Tělesně postižený penzista v sebeobraně vystřelil na Rumuna Adriana S., který přijel do Německa loupit a policii není neznámý. Hanse K. ohrožoval večer v jeho domě nožem a pak prchal s cenným obrazem. Zůstává otázkou, proč státní zastupitelství vůbec žalobu vzneslo. Jako by tím dělalo z oběti pachatele.

„Co je s tebou?“ Peter se díval ustaraně, nejspíš mi z výrazu tváře vyčetl rozpaky. Tělesně postižený. První

článek se o tom nezmínil. Jednalo se o Hanse Kleebacha, musel to být on, jinak by to bylo moc náhod najednou.

„Musím si zavolat.“ Zvedla jsem se, zašla do pokoje, ze sejfů vyndala mobil a zatelefonovala na prokuraturu. To, co se stalo během mé svatební cesty, se nesmělo opakovat. Podruhé bych to nenechala plavat.

„Dobrý den, jmenuji se Eva Herbergenová a jsem obhájkyň ve věcech trestních. Musím mluvit v neodkladné záležitosti s vedoucím pro trestné činy. Spojte mě, prosím.“

Malá lež a naléhavost v mém hlase zřejmě zněly přesvědčivě. Za několik vteřin jsem měla na drátě vrchního státního zástupce Franze Meisnera. Představila jsem se jako obhájkyň ve věcech trestních Eva Herbergenová z Berlína. „Volám ve věci procesu s důchodcem, který v sebeobraně zastřelil lupiče. Musím vědět, jestli je tím obžalovaným Hans Kleebach.“

Meisner se zasmál. „Víte přece, že vám tuto informaci nesmím podat. Ochrana dat.“

Zachovávala jsem obezřetnost, ještě jsem se nerozhodla, které informace státnímu zastupitelství sdělit, kdyby se opravdu jednalo o mého bývalého mandanta. „Pokud jde o Hanse Kleebacha, mám patrně informace, které by pro váš případ mohly být významné.“

Vycítila jsem, že nakrátko zaváhal, ale zůstal na lince. „Máte-li nějaké informace, můžete mi je hodit písemně.“

Nemělo to smysl. Poděkovala jsem a zavěsila. Vtom mi zrak spočinul na úterních novinách, kde jsem se o penzistovi z Oldenburgu dočetla poprvé. Doposud jsem je nevyhodila. Vyhledala jsem článek a jméno Jochen Bunke. Jestliže o tom případu psal, možná byl přítomen v soudní síni a věděl o procesu víc. V Googlu jsem si našla číslo do redakce a za chvíli mi na něm ženský hlas oznámil: „Jochen je dnes v terénu. Bude tu v pondělí.“

Zeptala jsem se, zda pracoval na případu důchodce důkladněji.

„Co já vím, tak jednou dokonce jel do vesnice, kde ten člověk žije.“

„Víte, jak se jmenuje? Není to náhodou Kleebach?“

Neměla jsem štěstí. Nepamatovala se na něj, ale slíbila mi, že kolegovi nechá na psacím stole naléhavou prosbu, aby mi zavolal. Ještě jsem mohla udělat jedno. Poslala jsem krátkou hlasovou zprávu Filiz, studentce na povinné praxi v naší kanceláři, ať zjistí, jestli má Hans Kleebach vnučku, která studuje právo. Alespoň by se pocvičila ve vyhledávání na internetu.

U večere se nám podařilo najít stůl trochu stranou, Peter opatřil všem víno z automatu, ale mně to dneska bylo jedno. Po druhé skleničce jsem se rozhodla jemu i přátelům vyprávět o Kleebachovi. Nebylo to nic důvěrného, jen seminární práce na univerzitě, žádný soudní proces. Popsala jsem jim telefonát z podzimu a oba novinové články.

„Stává se často, že tě mandanti žádají o takové obecné právní rady?“ procedil Gerd mezi sousty kuřecího stehna.

Zavrtěla jsem hlavou. To se ví, že ne.

„Ale Kleebach je multimilionář. Ten si může dovolit najmout advokátku na domácí úkol své vnučky. A k tomu ještě nejlepší a nejsvědomitější ve městě.“ Peter se na mě usmál.

„Takže pokud se v článku opravdu píše o Kleebachovi, pak ti volal, aby zjistil, jak z toho může vyvážnout. Jenom nechápu,“ Gerd dopil sklenku, „proč ti prostě neřekl pravdu a nenajal si tě.“

„To je docela jednoduché,“ přerušil jej Peter, „Eva by mu nesměla poradit, jak zfalšovat důkazy a lhát.“

Přikývla jsem, ale vyhnula se Peterovu pohledu. Snažila jsem se nemyslet na to, že jsem přesně to jednou udělala.

Už to bylo dvanáct let, ale vybavovaly se mi myšlenky na Larissu a na to, co se tehdy přihodilo.

Sigrid se dosud držela zpátky, ale nyní položila vidličku. „A není normální volat takhle pozdě. Kdy že se to přepadení stalo?“

V novinách stálo, že se přihodilo večer.

„Pak Kleebach lupiče podle všeho zastřelil rovnou.“

Chvilí jsme mlčeli a jedli.

„Co teď chceš dělat?“ Gerd se tvářil zvědavě.

Nevěděla jsem. Ze všeho nejdřív jsem si musela být jistá, že se skutečně jedná o Kleebacha a že k osvobozujícímu rozsudku vedly moje rady.

Zpátky v pokoji jsem mrkla do mobilu. Hlasová zpráva od Filiz. Zavolala jsem k sobě Petera a stiskla přehrávání.

„Dobrý den, paní Herbergenová, doufám, že si užíváte dovolené. Ve Wikipedii jsem objevila, že Kleebach má dceru Ingrid. Nehledalo se to snadno, protože se nejmenuje Kleebachová. Ale vyštouřala jsem článek o otevření restaurace a v něm byla zmínka, že majitelka Ingrid Hofstedtová je dcera milionáře Hanse Kleebacha. Zavolala jsem do restaurace, takového typického německého pohostinství v Oldenburgu, a Ingrid tam byla. Zeptala jsem se, jestli mohu mluvit s její dcerou, se kterou se znám ze studií práv. Ona se jen zasmála a řekla, že mě spojili špatně. Dceru sice má, ale už leží v posteli a spí. Je jí šest let a ona coby matka doufá, že právo studovat nebude.“

Sáhla jsem po Peterově ruce. Kleebach mě oklamal. Nechtíc jsem mu poskytla informace, které potřeboval, aby byl osvobozen na základě sebeobrany.

„Musíš s tím zajít na prokuraturu.“ Peter mě pohladil po prstech. „V téhle záležitosti nebyl tvým mandantem. Podfoukl tě, není to tvoje vina.“

Měl pravdu. Kleebach mi zalhal, nestála jsem na jeho straně, mohla jsem, ne, musela jsem proti němu vypovídat. Ale ještě předtím, než budu mluvit se státním zástupcem, jsem chtěla slyšet, co mi poví ten novinář z Oldenburgu.

Novinář

Po snídani jsem si lehla vedle Petera k bazénu, nasadila si sluchátka a poslouchala hudbu. Hlas Leonarda Cohena kontrastoval s hektickým děním kolem mě a uklidňoval mě. Oddávala jsem se svým myšlenkám, avšak Cohena přerušilo bzučení telefonu – neznámé číslo z Dolního Saska. Byl to Jochen Bunke, podle hlasu mladík, i přes to rodné jméno.

„Tady Jochen Bunke. Kolegyně mi nechala vzkaz. Stojí tu ‚spěšné‘ a ‚důchodcova sebeobrana‘.“ Zasmál se.

Poděkovala jsem mu, že mi zavolal zpět. „Kdysi jsem byla obhájkyňí Hanse Kleebacha, když ještě bydlel v Berlíně. Do současného procesu nejsem zapojena, ale mám určitou pochybnost o rozsudku. Vy jste o procesu psal, tak by mě zajímal váš názor.“

Jeho odpověď vyloučila mé poslední pochyby. Šlo o Hanse Kleebacha. „Já jsem si o něm udělal jednoznačné mínění.“ Žurnalista mi vyprávěl, že ještě před zahájením procesu zajel do Hundsmühlenu, aby o milionáři, který na své předzahrádce zastřelil člověka, zjistil víc. S Kleebachem samozřejmě nemluvil, protože mu to obhájce hned zatrhł. Ale nebylo těžké se o penzistovi něco dovědět ve vsi. V Hundsmühlenu vyrostl, potom žil v USA, Mnichově a Berlíně a až před několika lety se nastěhoval zpět do rodné vesnice. Bylo to velkolepé představení. Koupil dům po rodičích, nechal ho zbourat a na jeho místě dal postavit vilu. S bazénem, který zel prázdnotou. Chodil na všechny

schůze, choval se halasně a prosazoval své názory. Mnozí ho obdivovali, jiní ho nemohli vystát. „Ta aféra má pocho-pitelně nepříjemnou příchut, že zrovna Kleebach zastřelil mladého cizince.“

Netušila jsem, kam tím Bunke míří.

„Kleebach se politicky angažuje a jedním z jeho témat jsou zločinci z řad imigrantů. Jen se podívejte na jeho facebookovou stránku. Však se to také prokuratura snažila uplatnit. Že ho zastřelil, protože má zlost na východoevropské zločinecké bandy.“

Vstala jsem a šla do vestibulu, kde bývalo přes den lidu prázdné. Nechtěla jsem, aby mě někdo poslouchal. „Soud to nebral v potaz?“

„Ne, nutná obrana byla jednoznačná. Pachatel ohrožoval Kleebacha nožem a zacházel s ním surově. Řezné poranění na nadloktí a zlomené žebro. Kleebach předstíral, že je v bezvědomí. Když lupič zašel nahoru pro obraz, Kleebach se došoural ke skříni na zbraně. Adrian, tak se mladík jmenoval, chtěl utéct, ale Kleebach mu přikázal, aby obraz pustil, jenže on se kořisti nemínil vzdát. Ten obraz má cenu několika set tisíc eur. Každopádně s ním vyšel ven, Kleebach vystřelil na výstrahu a pak mu zamířil na nohy. Jenomže ho přepadení tak rozechvělo, že Adriana trefil do zad a ten rychle vykrvácel.“

Tolik oficiální verze. Drahý obraz, výstražný výstřel, nezdařený výstřel na nohy. Kleebach mě poslouchal pozorně. Nyní bylo načase předložit Bunkemu svoji variantu události.

Reportér stěží skrýval úžas. „To je k nevíře. Kleebach zastřelí člověka a pak má nervy zavolat obhájkyňu a naservírovat jí lež o vnučce, co potřebuje pomoc se seminární prací? To musí být hodně otrlý.“

Pomyslela jsem na to, jak nenuceně zněl Kleebachův hlas. Nic z našeho rozhovoru mi nenapovídalo, že právě ukončil

život sedmnáctiletého kluka. A že pak půjde na zahrádku a naaranžuje místo činu pro policii. „Všechno si přichystal tak, aby z toho vybruslil s odvoláním na sebeobranu.“

Bunke byl reportér, a proto k novým informacím přistoupil věcně. „Něco máme v ruce! Vaše výpověď bude mít váhu, koneckonců ho nemáte důvod obvinít falešně. A dá se nalézt důkaz, že vám ten večer telefonoval.“

Jenže jsem neměla nic víc než výpověď o hovoru. „Kleebach je chytrý člověk; kdo ví, co si vymyslí. Museli bychom svou verzi podepřít ještě něčím.“

Novinář chvilku mlčel. „Ten obraz... Měl jsem z něj divný pocit.“

Zbystřila jsem pozornost. „Jak to?“

Bunke si odkašlal. „Odkud by mladý Rumun věděl, že stojí majlant? Vypadá bezvýznamně. Ponurá krajina s kostelní věží. Jestli mám mluvit za sebe, Kleebach nemá dobrý vkus. A co by si s ním takový mladík počal? Prodávát cenné umělecké dílo na černém trhu, to vyžaduje znalecký posudek.“

„Soud předpokládal, že ho někdo pověřil?“

„Soudci se tím vůbec nezabývali. Mrtvola prostě držela obraz v ruce, to je všechno.“

Další indicie, nic víc. Přesto žurnalista dostal nápad. V rámci pátrání hovořil s Bogdanem Simou, bratrem zabitého. Ten v procesu odmítl vypovídat, aby se do toho nezapletl a nepřitížil si. Ale bylo zřejmé, že bratři plánovali vloupání spolu.

„Mohl by nám říct, jestli byli na obraze domluveni. Když se dozví, že by Kleebach mohl být odsouzen, třeba promluví.“

Bunke se chtěl za Bogdanem rozjet hned druhý den. Touha po spravedlnosti je v lidech silně zakořeněná, tím spíš, jestliže se jedná o blízké příbuzné. Museli jsme doufat, že Bogdan přizná účast na vloupání před soudem, aby

se dočkal toho, že bude potrestán člověk, který mu zabil bratra.

Zavěsili jsme a já šla s novinkami za Peterem a přáteli. Přerušili zápas v petanku a já jim vyprávěla každický detail rozhovoru.

„To mi včera večer v posteli říkala i Sigrid! Jak může sedmnáctiletý Rumun vědět, jakou má takový obraz cenu?“ rozzářil se Gerd. „Teď ho máte.“

V tom se mýlil.

Bogdan

Druhý den dopoledne za chladného počasí zazvonil Jochen Bunke na Bogdana Simu od domovních dveří. Byt měl na okraji Oldenburgu v třípodlažní budově se šedivou omítkou, bez balkonů, akorát tak velký, aby se do něj vešla židle nebo sušák na prádlo. Bogdan neotvíral, ale bylo vidět, že se uvnitř svítí, a tak novinář trpělivě čekal. Auto měl vyhráté, pustil si hudbu a s laptopem na klíně pracoval na příspěvku o zemědělském veletrhu, který se měl konat v příštím týdnu.

Po dobré hodině se dveře otevřely a Bogdan vyšel ven. Bunke zaklapl počítač a pospíchal za ním. Byl rád, že je ještě světlo. Potmě by se se Simou potkal nerad. Rumun byl vysoký a ramenatý, krk a ruce mu zdobilo tetování.

„Pane Simo, zastavte se na okamžik, mám pro vás informace o smrti vašeho bratra.“ Lepší bylo jít přímo na věc a dát na srozuměnou, na čí straně člověk stojí.

Bogdan se otočil. Reportér neztrácel čas, vyklopil mu podrobnosti o telefonátu s obhájkyň z Berlína a o podezření, které mají. Bogdan si zapálil cigaretu, a aniž se novináři díval do tváře, napjatě poslouchal.

„Ta svině!“ Vyfoukl kouř do studeného vzduchu.

„Ale potřebujeme důkazy.“ Bunke si vzal nabídnutou cigaretu. Vlastně by si tuhle neřest odepřel, ale společné kouření může spojit dva lidi z úplně odlišných světů. „Objednal si někdo u vašeho bratra, aby ten obraz ukradl? Byl napojen na uměleckou scénu?“

Bogdan se zasmál. „Adrian by nepoznal ani *Monu Lisu*, kdyby tam visela.“

Přesně jak se Bunke domníval. „Potřebujeme o vloupání víc informací. Bez vašeho souhlasu nic z toho nepředám dál. Ale musím vědět, jestli jsme na správné cestě.“

Rumun hodil špaček na zem a pozoroval, jak pomalu dohasíná. Potom se rozpovídal. O tom, jak vzal bratra na první vloupačky. A že brali vždycky jen hotovost, protože neměli kontakty na překupníky. Vyprávěl o Mirele, která u Kleebacha uklízela, vlastně ještě uklízí. Kleebach vůči ní totiž nepojal podezření. Tenkrát se jim zmínila o trezoru v ložnici. Ne, obraz Adrian nikdy v životě neukradl. Co by si s ním počali?

Jochen se vrátil do auta nadšený. Bogdan se do toho nechtěl zaplést, ale novinář si byl jistý, že by ho přiměl ke svědecké výpovědi. Snad se dohodnou se státním zastupitelstvím, aby Bogdan a Mirela z účasti na vloupání vyvázli beztrestně. Soud by pak vynesl nový rozsudek o Kleebachovi. Nikdo nesmí zloděje jen tak zastřelit z nenávisti nebo vzteku, zvlášť když mu je teprve sedmnáct let. Kleebach by byl potrestán a Bunke by měl nedostižný hlavní článek. Reportér nastartoval motor a zamířil do redakce. Cestou vytočil moje číslo.

Příliš pozdě

„Bogdan všechno potvrdil. Adrian Sima neměl ukrást obraz, jenom peníze ze sejfu.“ V Jochenově hlasu nešlo přeslechnout euforii. Popsal mi celou schůzku s bratrem zabitého. Věci do sebe zapadaly a smyčka kolem milionářova krku se utahovala.

Na hotel pražilo polední slunce a já byla zrovna na cestě do našeho pokoje, abych se na chvíli natáhla. Vedro už moc nesnáším, unavuje mě a mysl mi pak ochabuje. Jela jsem za sluncem, a potom jsem se před ním schovávala. Posadila jsem se ve vstupním prostoru, vedle pingpongových stolů a herny, kde si několik třináctiletých dětí hrálo za peníze rodičů na válku. Bunke se chystal zatelefonovat vrchnímu státnímu zástupci Meisnerovi a osobně intervenovat. Měl mi zavolat a pak bychom postoupili informace o telefonátu a Bogdanově výpovědi. Zároveň bych odfaxovala účet, který jsem tehdy vystavila Kleebachovi; datum se shodovalo s dnem vloupání. Slibovalo to rozsudek, ale ještě bylo potřeba najít záminku k revizi soudního řízení.

Jenomže pak mě zviklalo, co z Bunkeho vylezlo: „Meisnerovi bude pochopitelně trapně, protože zproštění obžaloby požadoval on sám.“

Myslela jsem nebo snad doufala, že jsem se přeslechla. „Jak, prosím? Osvobozující rozsudek žádalo státní zastupitelství?“

Obava v mém hlase vyvedla novináře z míry.

„Vypadalo to jednoznačně na sebeobranu. Ale je to důležité?“ Bylo.

„Já se ozvu.“ Hovor jsem ukončila a zadala číslo oldenburské prokuratury. Prsty se mi třásly, volbu jsem musela opakovat.

Franz Meisner se na mě pamatoval. Plán zosnovaný s Jochenem jsem hodila přes palubu a pověděla Meisnerovi